

En omvei til Langslet

//

//]]]]> //]]>

BOKOMTALE: En av de siste kulturkonservative politikerne i Norge, Lars Roar Langslet, har skrevet en bok med ni kortbiografier om mennesker han har møtt og som har betydd mye for hans politiske, intellektuelle og religiøse utvikling. Disse menneskene kaller han sine veivisere, persoligheter som bidro til å forme hans egen personlighet. De ni portrettene utgjør derfor det han selv kaller «en fragmentarisk selvbiografi» i omsnudd perspektiv.

Politikk, akademia og religion

Med en symmetri grensende til tallmystikk, er boken delt inn i tre felter – politikk, akademia og religion – som i sin tur er representert ved tre skikkelser. Innenfor politikken er det tre av Høyres mest framtrædende politikerne på 1900-tallet som er beskrevet: C.J. Hambro, John Lyng og Kåre Willoch. Innen det akademiske liv er det idéhistorikeren A. H. Winsnes, litteraturviteren Asbjørn Aarnes og filosofen Hans Skjervheim som blir portrettert. På teologiens felt er det dominikanerpateren Hallvard Rieber-Mohn og den katolske biskopen John Willem Gran som står fram sammen med Anne-Lise Knoff. Sistnevnte skiller seg ut ved å være billedkunstner og eneste

kvinne i utvalget. I teksten om Knoff tematiseres også forholdet mellom estetikk og religion på en fin måte.

Framstillingene er anekdotiske og personlige. Tonen er gjennomgående lett og humoristisk, men slår tidvis over i det vel høystemte. Ofte ligger tekstene tett innpå stoffet, som i beskrivelsene av Willochs væremåter både på Stortinget og i Regjeringen, arenaer hvor Langslet selv tilbrakte 20 år av sitt liv. Aktelsen for Willoch er stor, selv om Langslet også trekker fram hans svakere sider når det gjelder håndtering av personlige relasjoner. Yngre generasjoner Høyre-augurer har Langslet mindre respekt for. Etter Syse har Høyre, ifølge Langslet, bare vært styrt av ledere «som ikke skiller seg merkbart fra skiftende ledelser i andre småpartier eller kommunestyre». (s. 90)

Lite ideologisk refleksjon

Til å være en ideologisk reflektert politiker, er det påfallende hvor lite Langslet reflekterer over ideologiske problemstillinger når han skriver om politikk. I behandlingen av politikken er de to andre hovedtemaene i boken, filosofi og teologi, nærmest fraværende. Selv har Langslet helt siden 1950-tallet vært opptatt av det «prepolitiske» området, en intellektuell virksomhet som går forut for politikken, men som samtidig forbereder en politisk tenkning på et dypere nivå. Det hadde vært interessant å lese Langslets egne betraktninger om koblingen mellom filosofi, teologi og politikk, men i denne boken må leseren selv trekke sine konklusjoner om betydningen av det prepolitiske for det politiske. Boken vinner på nærhet til personene og tiden den beskriver, men den mangler analytiske ambisjoner som kunne gjort den intellektuelt mer utfordrende og potent.

Det vil være urimelig å forlange en slags filosofisk konsistens mellom de ni profilene. Men én skikkelse hører ikke umiddelbart hjemme i dette selskapet. Hans Skjervheim var verken religiøst anlagt eller utpreget konservativ. Likevel er det andre berøringspunkter som gjør at Langslet trekker ham inn i sitt intellektuelle anegalleri, ikke minst positivismekritikken.

En omvei til å forstå Langslet

Boken tilbyr noen interessante idéhistoriske skisser, blant annet om den katolske minoriteten i etterkrigstidens Norge. Langslet trekker også fram personer som i den nære fortid spilte en viktig rolle i landets offentlige liv, men som nå få i de yngre generasjonene vil ha noe forhold til. Den levende beskrivelsen av Hallvard Rieber-Mohn og hans «katolske enmannsshow» (s. 177) er et godt eksempel på dette. Men mest av alt er boken om Langslets veivisere en omvei til å forstå Langslet selv.

Johannes Waage Løvhaug er forsker ved Forum for universitetshistorie, UiO, og stipendiat i idéhistorie. Han utga i 2007 boken Politikk som idékamp. Et intellektuelt gruppeportrett av Minerva-kretsen 1957-1972.

Bokomtalen er skrevet eksklusivt for Salongen.

//

//]]]]> //]]>